

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

11 Ιανουαρίου 2026

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Το κυπριακό παραμύθι ως άυλη πολιτιστική κληρονομιά: ταυτότητες – διάλογοι – προοπτικές»

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών-ΚΕΕ) στο πλαίσιο της διάχυσης του ερευνητικού και εκδοτικού του έργου, και με στόχο την αξιοποίηση του πολύτιμου Λαογραφικού του Αρχείου και του Αρχείου Προφορικής Παράδοσης, διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία το Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Το κυπριακό παραμύθι ως άυλη πολιτιστική κληρονομιά: ταυτότητες – διάλογοι – προοπτικές». Το εν λόγω Συνέδριο πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 15 και την Τρίτη, 16 Δεκεμβρίου 2025, στην Αίθουσα Τελετών του Παγκυπρίου Γυμνασίου στη Λευκωσία. Χορηγός Επικοινωνίας ήταν το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου.

Σημαντικοί ακαδημαϊκοί, ερευνητές και εκπαιδευτικοί από Ελλάδα και Κύπρο παρουσίασαν επιστημονικές εισηγήσεις και εργαστήρια σχετικά με τα παραμύθια της Κύπρου. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπούσε στη διάσωση, την επιστημονική μελέτη, τη δημοσίευση, την ανάδειξη του άυλου πολιτιστικού θησαυρού των κυπριακών λαϊκών αφηγήσεων και την αξιοποίησή τους ως παιδαγωγικού μέσου στη διδακτική πράξη.

Τη Δευτέρα, 15 Δεκεμβρίου 2025, οι εργασίες του Συνεδρίου ξεκίνησαν με καλωσόρισμα από τη Δρα Ειρήνη Παρασκευά Ροδοσθένους, Αναπληρώτρια Διευθύντρια Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, Πρώτη Λειτουργό Εκπαίδευσης (ΥΠΑΝ). Ακολούθησε απόσπασμα από αφήγηση λαϊκού παραμυθιού: «Μια φορά τζάι έναν τζαϊρό, σ' έναν τόπο μακρινό». Στη συνέχεια, ο Δρ Γιώργος Κουτσίδης, Αναπληρωτής Διευθυντής Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, απηύθυνε χαιρετισμό εκ μέρους της Δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου, Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, διά της Αναπληρώτριας Διευθύντριάς του, Δρος Ειρήνης Παρασκευά Ροδοσθένους, τίμησε τον χαρακτή Χαμπή Τσαγγάρη, για την πολύτιμη συμβολή του στη λαϊκή μας παράδοση, καθώς και στην προβολή και διάδοση του κυπριακού παραμυθιού.

Ακολούθησε Μουσικό Πρόγραμμα από το Σύνολο Παραδοσιακής Μουσικής του Μουσικού Σχολείου Λευκωσίας Παγκυπρίου Γυμνασίου σε διδασκαλία και διεύθυνση των Καθηγητών Παραδοσιακής Μουσικής, Βασίλη Φιλίππου και Βερόνικας Αλωνεύτου.

Το κύριο μέρος του Συνεδρίου ξεκίνησε με την εισήγηση «Κυπριακό παραμύθι: ταυτότητα και ετερότητα, συγκλίσεις και αποκλίσεις», από τη δ.φ., Ερευνήτρια Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, Μαρία Ματθαίου. Στη συνέχεια, εισηγήσεις παρουσιάστηκαν από την Καθηγήτρια Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Μαριάνθη Καπλάνογλου, με θέμα «Τα μαγικά παραμύθια της Κύπρου (ATU 300-749), με βάση τον Ελληνικό Κατάλογο των Μαγικών Παραμυθιών και τα Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών Κύπρου» και την Ερευνήτρια στο Κέντρο Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας Ακαδημίας Αθηνών, Εμμανουέλα Κατρινάκη, με θέμα «Η μορφή του μισού ανθρώπου στα μαγικά παραμύθια Ελλάδας και Κύπρου».

Ο Καθηγητής Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Εμμανουήλ Βαρβούνης, παρουσίασε την εισήγηση με τίτλο «Παρατηρήσεις στα θρησκευτικά παραμύθια της Κύπρου». Η Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Μαριλένα Παπαχριστοφόρου, παρουσίασε το θέμα «Προφορικό κείμενο ή επιτέλεση; Τα όρια της ταξινόμησης και η πραγματικότητα του πεδίου», ενώ ο Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Βάλτερ Πούχνερ, παρουσίασε την εισήγηση «Ο Φιορεντίνος και το θέατρο. Ένα αιγαιοπελαγίτικο παραμύθι (AaTh 313c, ATU 313) με διαλογικές σκηνές».

Ο υποψήφιος Διδάκτωρ στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Δημήτρης Β. Προύσαλης, παρουσίασε την εισήγηση «Λαϊκά παραμύθια από την κατεχόμενη Κύπρο. Σύνομη παραμυθολογική και λαογραφική επισκόπηση των δημοσιευμένων της ιστορικής περιόδου 1868-1973». Ο Αναπληρωτής Καθηγητής Αστικής Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γιώργος Κούζας, παρουσίασε εισήγηση με θέμα «Κοινωνικές αναπαραστάσεις και αντιλήψεις Κυπρίων φοιτητών και φοιτητριών για το παραδοσιακό κυπριακό παραμύθι και τους κυπριακούς αστικούς θρύλους. Μια έρευνα στους χώρους του πανεπιστημίου» και η Senior Lecturer II και Διευθύντρια Προπτυχιακών Σπουδών στο Πρόγραμμα Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Yale, Μαρία Καλιαμπού, παρουσίασε εισήγηση με τίτλο «Η παιδαγωγική αξία των παραμυθιών στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας».

Οι εργασίες της πρώτης ημέρας του Συνεδρίου ολοκληρώθηκαν με συζήτηση και παρουσίαση των πορισμάτων από την Αναπληρώτρια Διευθύντρια Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, Δρα Ειρήνη Παρασκευά Ροδοσθένους.

Την Τρίτη, 16 Δεκεμβρίου 2025, οι εργασίες της δεύτερης ημέρας του Συνεδρίου ξεκίνησαν με χαιρετισμό από τον Αρχιγραμματέα της Ιεράς Συνόδου, Αρχιμανδρίτη Γεώργιο Χριστοδούλου, εκ μέρους του Αρχιεπισκόπου Νέας Ιουστινιανής και Πάσης Κύπρου, κ.κ. Γεωργίου.

Ακολούθησε εισήγηση από τη Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα, με θέμα «Η λαϊκή παραμυθική τέχνη του λόγου στην τάξη: Λόγοι και τρόποι προσέγγισης».

Η Δρ Νικολέττα Δημητρίου εθνομουσικολόγος, τραγουδίστρια και η Χριστίνα Πολυκάρπου, μουσικός (λύρα) παρουσίασαν διασκευασμένο σε δεκαπεντασύλλαβο και προσαρμοσμένο σε παραδοσιακές μελωδίες το κυπριακό παραμύθι «Ο Τυρίμος», που περιλαμβάνεται στην έκδοση *Τα Παραμύθια της Κύπρου από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών*, τ. 2.

Στη συνέχεια, οι σύνεδροι συμμετείχαν σε Παράλληλα Εργαστήρια, τα οποία στόχευαν στην παρουσίαση τρόπων αξιοποίησης του κυπριακού παραμυθιού στη διδακτική πράξη.

Τα Εργαστήρια με θέμα «Ξεκλειδώνοντας τα κρυμμένα μυστικά των λαϊκών παραμυθιών...» και «Από το στόμα στο χαρτί... και από το χαρτί στο στόμα!», πραγματοποιήθηκαν από τον Δημήτρη Β. Προύσαλη, Υπ. Διδάκτορα Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Οι εισηγήτριες Ρεβέκκα Νικολαΐδου Πιερή, Βοηθός Διευθύντρια Δημοτικής Εκπαίδευσης, Λειτουργός Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών και Έλενα Περικλέους, Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, παρουσίασαν το Εργαστήριο με τίτλο «Στην ανέμη μια κλωστή, παραμύθια στο νησί, γράψε, σβήσε, δε τα, δημιουργήσε τζάι πε τα...».

Το Εργαστήριο με θέμα «Τα παραμύθια της Κύπρου ως πηγή άντλησης ιδεών για το μάθημα της Μουσικής στο Δημοτικό Σχολείο και στο Γυμνάσιο», πραγματοποιήθηκε από τις Δώρα Θεοδώρου Κωνσταντίνου, Επιθεωρήτρια Δημοτικής Εκπαίδευσης και Κωνσταντία Μιχαηλίδου, Λειτουργό Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Σύμβουλο Μουσικής.

Η Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Εικαστικών Τεχνών Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, Έφη Ιωακείμ, και η Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Εικαστικών

Τεχνών Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, Τερέζα Μαρκίδου, πραγματοποίησαν το Εργαστήριο με τίτλο «Το κυπριακό παραμύθι μέσα από την τέχνη: Ο Ντελή-Μουσταφά και οι εικαστικές του προοπτικές».

Το Συνέδριο απευθυνόταν σε εκπαιδευτικούς Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, λογοτέχνες, ερευνητές και μελετητές, φοιτητές και φοιτήτριες των Τμημάτων Επιστημών της Αγωγής και της Φιλοσοφικής Σχολής, εν γένει στην πανεπιστημιακή κοινότητα της Κύπρου, καθώς και στο ευρύτερο κοινό. Η πρωτοβουλία αυτή του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, ανέδειξε την επιστημονική και παιδαγωγική διάσταση του κυπριακού παραμυθιού.